

Att grunda Gråbergs hälsoskog, fullmäktigemotion

FM 21.05.2025 § 71

Ordföranden meddelade att undertecknade fullmäktigeledamöter (första undertecknare Timo Raivio) före sammanträdet uttryckt önskemål om att få inlämna en så lydande motion:

Att grunda Gråbergs hälsoskog

vi föreslår att Lovisa stad vidtar omedelbara åtgärder för att i samarbete med Östra Nylands välfärdsområde bilda av Gråbergs unika skogsområde den första hälsoskogen i Lovisa.

Motiveringar:

- Lagstadgad förpliktelse för folkhälsoarbete

1 § i kommunallagen preciserar klart att det är kommunens uppgift att främja sina invånares välfärd. Lagen om ordnande av social- och hälsovård bekräftar i 5 § kommunens primära ansvar i främjande av hälsa och välfärd. Lagens 6 § förpliktar kommunen att verka i samarbete med välfärdsområdet, andra offentliga aktörer, privata företag och allmännyttiga samfund för att säkerställa kommuninvånarnas välfärd.

- Ekonomisk sporre för kommunen

HYTE-koefficienten inverkar i betydande grad på bestämningen av kommunens statsandel. Hälsoskogsprojektet skulle förstärka ställningen av Lovisa som föregångare inom förebyggande hälsovård och kunde förbättra stadens finansieringsställning i statsandelssystemet. Dessutom kunde projektet få understöd av såväl staten som EU:s socialfond.

- Starkt vetenskapligt bevis om hälsonyttor

Forskningsrön påvisar entydigt skogsmiljöns hälsonyttor:

Sänkning av blodtryck och stressnivå
Förstärkt immunförsvar
Förbättrad sinnesstämning och minskad ångest
Förbättrad koncentrationsförmåga
Ökad fysisk aktivitet

Gråbergs specialvärde som hälsoskog

Skogsområdet i Gråberg fyller på ett ypperligt sätt kriterierna som ställts för hälsoskogar med sina mångsidiga terränger, naturvärden och sin åtkomsthets. Området lämpar sig ypperligt för rehabiliterande verksamhet, idkande av naturmotionering och inledandet av hälsoskogsverksamhet. Nationell inriktning

Flera finska kommuner, så som Sibbo, Hyvinge, Jyväskylä, Lahtis, Kajana och Kouvola har redan grundat hälsoskogar. Det är viktigt för Lovisa att följa utvecklingen av denna förebyggande hälsovård som är kostnadseffektivt och en verksamhet som i betydande grad ökar kommuninvånarnas välfärd.

Åtgärdsförslag:

1. Lovisa stad inleder omedelbart anläggningsprocessen för Gråbergs hälsoskog i samarbete med Östra-Nylands välfärdsområde.
2. Stadsstyrelsen ställer ett tillfälligt åtgärdsförbud för området, vilket förhindrar alla skogskötselrelaterade åtgärder i Gråberg för planeringstiden.
3. Staden bildar en sektorsövergripande arbetsgrupp för planering och genomförande av hälsoskogen.

Bilaga

Att grunda Gråbergs hälsoskog, fullmäktigemotion

Beslut

Sedan motionen hade lämnats, remitterades den till stadsstyrelsen för beredning enligt 133 § i förvaltningsstadgan.

TEKN 30.10.2025 § 32

Beredning

Infrastrukturchef Pekka Stenius, tfn 050 382 7550

1. Motion

Att grunda Gråbergs hälsoskog

Vi föreslår att Lovisa stad vidtar omedelbara åtgärder för att i samarbete med Östra Nylands välfärdsområde bilda av Gråbergs unika skogsområde den första hälsoskogen i Lovisa.

Motiveringar:

- lagstadgad förpliktelse för folkhälsoarbete

1 § i kommunallagen preciserar klart att det är kommunens uppgift att främja sina invånares välfärd. Lagen om ordnande av social- och hälsovård bekräftar i 5 § kommunens primära ansvar i främjande av hälsa och välfärd. Lagens 6 § förpliktar kommunen att verka i samarbete med välfärdsområdet, andra offentliga aktörer, privata företag och allmännyttiga samfund för att säkerställa kommuninvånarnas välfärd.

- Ekonomisk sporre för kommunen

HYTE-koefficienten inverkar i betydande grad på bestämningen av kommunens statsandel. Hälsoskogsprojektet skulle förstärka ställningen av Lovisa som föregångare inom förebyggande hälsovård och kunde förbättra stadens finansieringsställning i statsandelssystemet. Dessutom kunde projektet få understöd av såväl staten som EU:s socialfond.

- Starkt vetenskapligt bevis om hälsonyttor

Forskningsrön påvisar entydigt skogsmiljöns hälsonyttor:

Sänkning av blodtryck och stressnivå Förstärkt immunförsvar
Förbättrad sinnesstämning och minskad ångest

Förbättrad koncentrationsförmåga
Ökad fysisk aktivitet

Gråbergs specialvärde som hälsoskog
Skogsområdet i Gråberg fyller på ett ypperligt sätt kriterierna som ställts för hälsoskogar med sina mångsidiga terränger, naturvärden och sin åtkomsthets. Området lämpar sig ypperligt för rehabiliterande verksamhet, idkande av naturmotionering och inledandet av hälsoskogsverksamhet.

Nationell inriktning

Flera finska kommuner, så som Sibbo, Hyvinge, Jyväskylä, Lahtis, Kajana och Kouvola har redan grundat hälsoskogar. Det är viktigt för Lovisa att följa utvecklingen av denna förebyggande hälsovård som är kostnadseffektivt och en verksamhet som i betydande grad ökar kommuninvånarnas välfärd.

Åtgärdsförslag:

1. Lovisa stad inleder omedelbart anläggningsprocessen för Gråbergs hälsoskog i samarbete med Östra-Nylands välfärdsområde.
2. Stadsstyrelsen ställer ett tillfälligt åtgärdsförbud för området, vilket förhindrar alla skogskötselrelaterade åtgärder i Gråberg för planeringstiden.
3. Staden bildar en sektorsövergripande arbetsgrupp för planering och genomförande av hälsoskogen.

2. Bemötande: Hälsoskogen

Hälsoskogen är ett omfattande begrepp och idag har hälsoskogar genomförts i olika städer på många olika sätt. Hälsoskogen kan vara till exempel en lätt spångrutt på myrmark, en skogsstig som stärkts med slitsstarkt material eller en stenmjölsbaserad tillgänglig rutt med bänkar samt handräcken på de brantare platserna.

Tanken med Institutet för hälsa och välfärds hälsoskogsmodell är den rehabilitering som kontakten med skogen erbjuder. Under rehabiliteringen besöker man skogen 1–2 gånger per vecka under två månader och skaffar naturupplevelser, observerar naturen samt kopplar av. Målgruppen är personer som enligt personalens bedömning har tillräcklig fysisk och psykisk funktionsförmåga och drar nytta av rehabilitering i skogen.

3. Nuläge

På mark som Lovisa stad äger finns det redan för närvarande olika rutter som passar i hälsoskogskategorin, till exempel Ehrensvärdsstigen och Gröna Udden (vid Skärgårdsvägen), där det finns lämpliga rutter särskilt med tanke på tillgänglighet. I de skogar som Lovisa stad äger finns det också rutter som möjliggör naturupplevelser på lite mer krävande mark, till exempel Skukulträskets vandringsrutt i bruket samt friluftsleden på åsen alldeles i Lovisa centrum.

4. Observationer om processen

När hälsoskogar utvecklas bör man komma ihåg att alla byggda rutter i skogarna också kräver utveckling som från början utgår från målsättningen, förberedande avverkningar för skogens förändrade markanvändning samt trädfällningar som syftar till att göra rutterna säkra.

Alla dessa åtgärder innebär också regelbundet underhåll för att det färdiga objektet också i fortsättningen ska kunna användas på det sätt som föreskrivs i lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden.

5. Förslag till fortsatta åtgärder

Att ställa ett åtgärdsförbud för planeringsområdet är inte det ändamålsenligaste alternativet eftersom detta ofrånkomligen också skulle påverka användningen av friluftsleden och skidspåret i Gråberg samt deras säkra underhåll. I det värsta scenariot skulle åtgärdsförbudet betyda ett användningsförbud för motionsleden efter höststormarna.

Den nuvarande personalresursen stöder inte heller ytterligare byggande av rutter som ska underhållas. För tillfället skulle byggande av nya områden också kräva ökande av personalresursen för att staden också i fortsättningen skulle kunna garantera en trygg områdesanvändning enligt lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden.

I hälsoskogsprojektet bör man i första hand utreda om de nuvarande rutterna lämpar sig för hälsoskogsverksamhet och först efter kartläggningen framskrida till följande alternativ.

Bilaga

Att grunda Gråbergs hälsoskog, fullmäktigemotion

Föredragning	tf teknisk direktör Pekka Stenius tfn 050 382 7550
Förslag	Tekniska nämnden godkänner för sin del svaret på motionen och föreslår till stadsstyrelsen och vidare till stadsfullmäktige att motionen leder till åtgärder och konstaterar motionen vara slutbehandlad.
Behandling	Föredraganden, tf tekniska direktören Stenius, ändrade sitt förslag enligt följande: Tekniska nämnden godkände för sin del svaret på motionen och föreslår till stadsstyrelsen och vidare till stadsfullmäktige att motionen inte leder till åtgärder och konstaterar motionen vara slutbehandlad.
Beslut	Tekniska nämnden godkände för sin del svaret på motionen och föreslår till stadsstyrelsen och vidare till stadsfullmäktige att motionen inte leder till åtgärder och konstaterar motionen vara slutbehandlad.
Fortsatt behandling	Stadsstyrelsen och vidare till stadsfullmäktige
STST 17.11.2025 § 418 553/10.00.00/2025	
Bilaga Att grunda Gråbergs hälsoskog, fullmäktigemotion	
Föredragning	Stadsdirektör Tomas Björkroth
Förslag	Stadsstyrelsen föreslår stadsfullmäktige att motionen inte leder till åtgärder och konstaterar motionen vara slutbehandlad.
Beslut	Beslut enligt förslaget.